

Innst. 198 L

(2014–2015)

Innstilling til Stortinget fra justiskomiteen

Prop. 52 L (2014–2015)

Innstilling fra justiskomiteen om endringer i brann- og eksplosjonsvernloven, tolloven og straffeloven 2005 (utgangsstoffer for eksplosiver mv.)

Til Stortinget

Sammendrag

Justis- og beredskapsdepartementet foreslår i proposisjonen lovendringer som legger til rette for implementering av Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 98/2013 av 15. januar 2013 om markedsføring og bruk av utgangsstoffer for eksplosiver.

Forordningen pålegger EU/EØS-statene å etablere restriksjoner i tilgangen til stoffer og stoffblandinger som kan benyttes til å produsere eksplosiver. Videre pålegges EØS-statene å etablere et nasjonalt kontaktpunkt som kan motta meldinger om mistenkelige transaksjoner av disse utgangsstoffene for eksplosiver. Departementet foreslår å implementere selve forordningen i forskrift. Det er imidlertid behov for å foreta enkelte endringer i brann- og eksplosjonsvernloven for å ha tilstrekkelig hjemmelsgrunnlag for en slik forskrift. Samtidig foreslås det enkelte andre endringer i brann- og eksplosjonsvernloven for å sikre et helhetlig regime for regulering og kontroll med utgangsstoffer som kan brukes til å fremstille eksplosiver.

Forordning (EU) nr. 98/2013 forutsetter at landene har regler for å kunne sanksjonere ved overtredelser av forordningens bestemmelser. Det forutsettes at sanksjonene er effektive og proporsjonale i forhold til overtredelsen, samt har en avskrekkende virkning. I proposisjonen foreslås det at strafferammen for de alvorligste overtredelsene etter brann- og

eksplosjonsvernloven heves til hhv. 2 og 6 år. Strafferammen heves ved en forskuttert ikrafttredelse av §§ 190 annet ledd og 191 i straffeloven 2005, gjennom en endring av straffebestemmelsen i brann- og eksplosjonsvernloven § 42 tredje og fjerde ledd. Samtidig foreslås endringer i straffeloven 2005 for å bringe bestemmelsene på linje med endringene som foreslås i brann- og eksplosjonsvernloven § 42.

Departementet foreslår, i samråd med Finansdepartementet, en endring i tolloven § 12-1 annet ledd bokstav f om tollmyndighetenes adgang til å utlevere informasjon til politi- og påtalemyndighet. Endringen innebærer at kravene til utlevering av taushetsbelagt informasjon til politi- og påtalemyndighet endres fra rimelig grunn til mistanke om det kan foreligge straffbar handling med strafferamme over seks måneders fengsel til «grunn til å undersøke om noen forbereder, begår eller har begått en handling som kan medføre høyere straff enn fengsel i seks måneder». Videre foreslås det samtidig å presisere i bestemmelsen at tollmyndighetene kan gi opplysninger til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) når de nevnte vilkår er oppfylt.

I proposisjonen foreslås det enkelte andre endringer i brann- og eksplosjonsvernloven, som ikke har en sammenheng med gjennomføring av forordning (EU) nr. 98/2013. Det foreslås å etablere en plikt for kommuner til å evaluere hendelser, for å sikre det forebyggende arbeidet og den operative håndteringsnivåen i brannvesenet. Videre foreslås det en hjemmel for at tilsynsmyndigheten skal kunne be om rapportering fra kommunen om alle ressurser, hendelser og evalueringer. Det foreslås også en mindre endring av hvem i kommunen som kan fatte enkeltvedtak når det gjelder tilsyn med byggverk.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jorodd Asphjell, Kari Henriksen, lederen Hadia Tajik og Lene Vågslid, fra Høyre, Margunn Ebbesen, Hårek Elvenes, Peter Christian Frølich og Anders B. Werp, fra Fremskrittspartiet, Jan Arild Ellingsen og Ulf Leirstein, fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, og fra Senterpartiet, Jenny Klinge, viser til Prop. 53 S (2014–2015) hvor det gis samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 269/2014 av 12. desember 2014 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning (EU) nr. 98/2013 om markedsføring og bruk av utgangsstoffer for eksplosiver.

Komiteen støtter de lovendringene som fremkommer av Prop. 52 L (2014–2015) som legger til rette for implementering av Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 98/2013 om markedsføring og bruk av utgangsstoffer for eksplosiver.

For øvrig viser komiteen til Prop. 52 L (2014–2015), som er dekkende for komiteens syn.

Komiteens tilråding

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i brann- og eksplosjonsvernloven, tolloven og straffeloven 2005 (utgangsstoffer for eksplosiver mv.)

I

I lov 14. juni 2002 nr. 20 om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver gjøres følgende endringer:

§ 9 annet ledd nytt annet punktum skal lyde:

Kommunen skal evaluere hendelser for å sikre kontinuerlig læring og forbedring av det forebyggende og beredskapsmessige arbeidet.

§ 10 skal lyde:

§ 10 Dokumentasjon og rapportering

Kommunen skal dokumentere at plikten etter § 9 første, annet og tredje ledd er oppfylt.

Dokumentasjonen inkludert risiko- og sårbarhetsanalysen og eventuelle avtaler inngått etter § 9 fjerde ledd, skal sendes sentral tilsynsmyndighet.

På forespørsel fra sentral tilsynsmyndighet skal kommunen rapportere om alle ressurser, hendelser og evalueringer etter § 9 annet ledd annet punktum.

Departementet kan gi forskrifter om dokumentasjons- og rapporteringsplikt.

§ 13 fjerde ledd skal lyde:

Kommunen kan ved enkeltvedtak bestemme at det skal føres tilsyn med andre byggverk m.m. enn de som er omfattet av første ledd. Kommunestyret selv kan fastsette lokal forskrift om tilsyn med andre byggverk m.m. enn de som er omfattet av første ledd.

Ny § 20 a skal lyde:

§ 20 a Håndtering av utgangsstoffer for eksplosiver

Virksomheter som håndterer utgangsstoffer for eksplosiver skal gjennom tekniske og organisatoriske tiltak i virksomheten sørge for at disse ikke kommer på avveie eller havner i urette hender.

Departementet kan gi forskrifter om håndtering av utgangsstoffer for eksplosiver, herunder hvilke utgangsstoffer som skal forbys eller begrenses.

Departementet kan videre gi forskrifter om:

- Forbud mot privatpersoners innføring, besittelse eller bruk av utgangsstoffer.*
- Virksomheters tilgang til og tilgjengeliggjøring av utgangsstoffer, samt krav om melding og deklarering til særskilte registre.*
- Virksomheters plikt til å rapportere om mistenkelige transaksjoner eller forsøk på dette, og til å etablere systemer for registrering av kjøp.*
- Betalingsplikt for destruksjon av beslaglagte eller ulovlige importerte stoffer.*

§ 42 skal lyde:

§ 42 Straff

Den som legger hindringer i veien for undersøkelser som offentlig myndighet iverksetter etter denne loven, eller unnlater å yte pliktig bistand eller gi opplysninger som kreves for utførelsen av tilsynet etter denne loven, straffes med bot såfremt forholdet ikke rammes av et strengere straffebud.

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer denne loven, sentrale eller lokale forskrifter eller enkeltvedtak fastsatt i medhold av denne loven, eller som medvirker til dette, straffes med bot eller fengsel inntil 3 måneder.

Den som forsettlig eller grovt uaktsomt, og gjentatt eller på en graverende måte overtrer §§ 5, 19, 20, 20 a eller bestemmelser gitt i medhold av disse, straffes med bot eller fengsel inntil 2 år. Medvirkning straffes på samme måte.

Grov overtredelse etter tredje ledd straffes med bot eller fengsel inntil 6 år. Ved avgjørelsen om befatningen er grov, skal det særlig legges vekt på hvil-

ken type og hvor stort omfang overtredelsen gjelder, og om den av andre grunner er særlig farlig eller samfunnsskadelig.

II

I lov 20. mai 2005 nr. 28 om straff gjøres følgende endringer:

§ 190 skal lyde:

§ 190 *Ulovlig befatning med skytevåpen, eksplosiver og utgangsstoffer for eksplosiver*

Med bot eller fengsel inntil 2 år straffes den som forsettlig eller grovt uaktsomt, og gjentatt eller på graverende måte, overtrer bestemmelsene om ulovlig innføring, avhendelse, erverv eller besittelse av våpen i våpenloven.

På samme måte straffes den som forsettlig eller grovt uaktsomt, og gjentatt eller på en graverende måte, overtrer bestemmelsene i brann- og eksplosjonsvernloven §§ 5, 19, 20 eller 20 a eller bestemmelser gitt i medhold av disse.

§ 191 skal lyde:

§ 191 *Grov ulovlig befatning med skytevåpen, eksplosiver og utgangsstoffer for eksplosiver*

Grov ulovlig befatning med skytevåpen, ammunisjon, eksplosiver eller utgangsstoffer for eksplosiver, straffes med bot eller fengsel inntil 6 år.

Ved avgjørelsen av om befatningen er grov, skal det særlig legges vekt på

- a) hvilken type og hvor stort omfang overtredelsen gjelder, og
- b) om den av andre grunner er særlig farlig eller samfunnsskadelig.

III

I lov 21. desember 2007 nr. 119 om toll og vareførsel gjøres følgende endringer:

§ 12-1 annet ledd bokstav f skal lyde:

- f) til politi, påtalemyndighet eller skattemyndighet i forbindelse med samarbeid med sikte på å bekjempe, hindre og undersøke overtredelser av tollavgivningen. *Utenfor tollmyndighetenes forvaltningsområde kan opplysninger gis dersom det er grunn til å undersøke om noen forbereder, begår eller har begått en handling som kan medføre høyere straff enn fengsel i seks måneder. På samme vilkår som i annet punktum kan opplysninger også gis til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.*

IV

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

Endringer i brann- og eksplosjonsvernloven § 42 tredje og fjerde ledd har virkning frem til lov om straff 20. mai 2005 nr. 28 trer i kraft.

Oslo, i justiskomiteen, den 17. mars 2015

Hadia Tajik

leder

Jorodd Asphjell

ordfører

